

veřejnoprávní jako k vlastníku. Sluší však přece rozeznávat mezi požadavky, které Státní pozemkový úřad převzal a které tedy zapsány budou do náhradové knihy (§ 60 náhr. zák.), jakož i požadavkem bývalého vlastníka převzatých nemovitostí, t. j. hyperochou pro něho vybývající, kterou Státní pozemkový úřad podle své volby buď vyplatí anebo zapíše do náhradové knihy (§ 59, 61 náhr. zák.), s jedné a požadavky věřitelů přikázané k hotovému placení (§ 60 náhr. zák.) s druhé strany. Co se týče první skupiny, netřeba tu právní poměr (upravený dosti podrobně v pozemnoreformním zákonodárství) a jeho jurisdikční příslušnost vyšetřovati, neboť o ten případ nejde, bylyť podle rozvrhového usnesení ze dne 18. února 1928 požadavky pod II 1), 2), 3) a) tam uvedené přikázány s 5% úroky od 16. listopadu 1924 jako dne převzetí nemovitostí až do zaplacení, což chápati sluší tak, že přikázány k hotovému vyplacení, neboť jednak jsou to požadavky berního úřadu a pak zaměstnanců na zaopatřovacích požitcích, jež obojí musí býti podle cit. § 60 náhr. zák. hotově složeny, a jednak, kdyby šlo a mohlo vůbec jíti o jich převzetí, musily by se zapsati do náhradové knihy a otázka úroků by pro rozvrhové řízení vůbec odpadla, a co se týče úroků z jistiny 300.000 Kč vyloučené pro patronátní břemena, byly úroky z ní pod II 3) b) rovněž od 16. prosince 1924 až do zaplacení přikázány bernímu úřadu, takže na vlastníka vůbec hyperocha nevybyla a tedy o první skupinu vůbec nejde. Co se však týče druhé skupiny t. j. požadavků přikázaných k hotovému placení, má Státní pozemkový úřad požadavky tyto zaplatiti (nebo složiti) po právní moci rozvrhového usnesení (§ 60 náhr. zák.), ale ovšem zákon nepraví, jak ho má věřitel k tomu donutiti. Ale již právě proto, že to zákon nepraví, nemůže ho k tomu donucovati cestou správní, neboť úřad správní jest podle názoru nyní běžného povolán k jurisdikci jen tam, kde mu zákon rozhodnutí ukládá (tak to myslí § 2 čís. 6 zák. ze dne 2. listopadu 1918 čís. 3 sb. z. a n.), kdežto kde toho není a jde o nárok veřejnoprávní, má místo příslušnost podle zákona z téhož dne 2. listopadu 1918 čís. 4 sb. z. a n. t. j. příslušnost pražského krajského soudu. Ale nárok žalobní náleží právě do této druhé skupiny. neboť jde o úroky z částek, které byly přikázány vesměs k hotovému vyplacení (složení), nikoli k převzetí. Že je nežádají věřitelé, nýbrž bývalý vlastník nemovitosti, jest ovšem zcela nerozhodné, nejdeť o hyperochu a úroky z ní. Bylo proto tak uznati, jak se stalo.

Čís. 9883.

Uvalení vnucené správy na nedíl (§ 36 přidělového zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n.) jest jeho zadlužením a vyžaduje svolení Státního pozemkového úřadu, je-li vnucená správa prvním exekučním krokem (prvním knihovním zápisem) pro vymáhanou pohledávku. Zažádal-li však vymáhající věřitel napřed o vklad hypotekárního zástavního práva a opatřil-li si svolení Státního pozemkového úřadu již k tomuto zápisu, nepotřebuje k napotomní realizaci zástavního práva vnucenou správou opětného svolení Státního pozemkového úřadu.

Byl-li zápis knihovního práva povolen bez potřebného svolení Státního pozemkového úřadu, působí dodatečné svolení Státního pozemkového úřadu ex tunc t. j. od zápisu knihovního práva jen proti Státnímu pozemkovému úřadu a proti dlužníku (přídělci) — nestanovil-li schvalovací výměr Státního pozemkového úřadu nic jiného. Proti třetím osobám lze dodatečnému schválení přiznati účinnost jen od nynějška. Formálně se doba »nynějška« datuje od zápisu dodatečného schválení v knihách a, není-li zápisu toho třeba, ode dne jeho předložení rozhodujícímu soudu neb nejvýše ode dne jeho udělení.

Bylo-li sice svolení Státního pozemkového úřadu uděleno již před zápisem knihovního práva, ale nebylo patrné ani ze zápisu práva, ani z listiny založené ve sbírce listin, nepůsobí zápis proti pozdějšímu věřiteli, jenž si potřebné svolení opatřil a v důvěře v knihy s dřívějším právem nepočítal.

Předpis § 863 obč. zák. o konkludentním prohlášení vůle stran platí jen pro právní obchod, nikoliv pro úkony úřadu, každý právní projev neb výrok úřadu musí býti učiněn výslovně a písemně ve formě jeho jednacím řádem předepsané.

Nebylo-li tu svolení Státního pozemkového úřadu k zadlužení přídělu (nedílu), avšak Státní pozemkový úřad byl o vkladu zástavního práva řádně vyrozuměn a nepodal rekurs do jeho povolení, není tím neplatnost vkladu zhojena. Opomenutí rekursu působí tu sice formální právní moc zápisu, nezakládá však jeho materiální platnost; zápis vymožený bez svolení Státního pozemkového úřadu zůstává i potom neplatným, dokud zákaz zadlužení vázne v knihách.

Nepoužil-li soudce při rozvrhu nejvyššího podání správně zákazu zadlužení, váznoucího v knihách, nevyloživ ho správně, přísluší rekurs i věřiteli, jenž se k rozvrhovému roku nedostavil nebo se dostavil, ale nevznesl odpor nebo ho vznesl, ale z mylného důvodu.

Zákaz zadlužení nevztahuje se na daně a veřejné dávky.

Předpis § 228 ex. ř. se nevztahuje na záznamy ve smyslu dvorského dekretu ze dne 11. dubna 1848 čís. 1134 sb. z. s. (§ 38 písm. c) knih. zák.), povolené na žádost správních úřadů k zajištění veřejnoprávních požadavků ve smyslu dvorských dekretů ze dne 18. září 1786, čís. 577 písm. c) sb. z. s. a ze dne 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s.

(Rozh. ze dne 3. května 1930, R I 260/30).

Při roku k jednání o rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodanou nemovitost, jíž dlužník nabyt v řízení o pozemkové reformě, vznesl zástupce vymáhající věřitelky odpor proti pohledávkám Františka Š-a 630 Kč 50 h a berního úřadu 9.665 Kč 72 h z důvodu, že váznou bez svolení Státního pozemkového úřadu, a proti pohledávce firmy Pavel S. z důvodu, že pro ni vázne jen vnucená správa, takže může býti hrazena jen z výtěžků této správy, nikoli však z podstaty (z nejvyššího podání). Prv ý s o u d c e odpory zamítl, r e k u r s n í s o u d nevyhověl rekursu vymáhající věřitelky.

Nejvyšší soud zrušil usnesení nižších soudů, pokud bylo jimi přikázáno Františku Š-ovi 630 Kč 50 h, firmě Pavel S. 6.000 Kč a bernímu úřadu 9.665 Kč 72 h a uložil prvému soudu, by doplně řádně řízení znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Prvý soudce zamítl odpory vymáhající věřitelky z důvodu, že sice jest na vydražené nemovitosti poznamenán zákaz zadlužení bez svolení Státního pozemkového úřadu a že toto svolení při vkladu pohledávky Františka Š-a pokud se týče při záznamu pohledávky berního úřadu vykázano nebylo, že však povolení vkladu (záznamu) nabylo moci práva a nelze prý proto položky tyto při rozvrhu pominouti. Tento důvod ovšem jest právně mylný, neboť to, že knihovní zápis nabyt formálně právní moci, nebrání odporu, protože vklad (záznam) může býti přes to hmotně neplatný a pohledávka platně neexistující, jak § 61 a násl. knih. zák. dokazují, a jak § 213 a 231 ex. ř. předpokládají, nebo může býti proti následujícím věřitelům právně bezúčinná podle odpůrčího řádu, nač se odpor rovněž zakládati může. Co se však týče pohledávky firmy Pavel S., zamítl první soudce odpor proto, že vnucená správa byla prý pro tuto pohledávku povolena podle § 36 příd. zák. právem a podle § 218 ex. ř. má prý věřitel pohledávky vymáhané vnucenou správou nárok, by byl uspokojen z nejvyššího podání, ano, jak soud dodává, dražba provedena se svolením Státního pozemkového úřadu. Ale ovšem ani tento důvod není správný, z dvojí příčiny: jednak předpis § 36 příd. zák., že na neděly lze vésti exekuci jen vnucenou správou, vztahuje se právě výslovně jen na neděl, avšak prodaná nemovitost není poznačena v knihách jako »neděl«, jak by podle § 31 příd. zákona býti musilo, kdyby nedílem byla, a také se vůbec ve spisech neděl ani netvrdí. Neplatí tu tedy předpisy o nedělech, nýbrž předpis § 23 příd. zák. o přidělu obyčejném t. j. tedy omezení, která Státním pozemkovým úřadem byla přidělci uložena, zvláště tedy ta, jež jsou v knihách zapsána, především tedy pod pol. C 2) váznoucí zákaz zadlužení bez svolení Státního pozemkového úřadu, proti němuž se jedná i uvalením vnucené správy, uvalena-li bez svolení tohoto úřadu. Avšak, i kdyby o neděl šlo, není předpisem § 36 příd. zák., že na neděl lze vésti exekuci jen vnucenou správou, ještě daleko řečeno, že lze tuto správu vésti bez svolení Státního pozemkového úřadu, neboť nesmí se pouštěti se zřetele předpis § 35 příd. zák., že se zavazení nedílu, pokud vůbec je dopuštěno (§ 32), může státi jen se svolením Státního pozemkového úřadu. Přejde tedy na to, zda uvalení vnucené správy jest zavazením, k čemuž zajisté jest přisvědčiti, neboť vnucená správa značí předem bezpodmínečně zavazení užitků nedílu, tedy to, co se kdysi nazývalo hypotekou quoad fructus, a pak vzhledem k předpisu § 218 ex. ř. pro případ dražby, která přes § 36 příd. zák. může podle § 12 pozdějšího zákona úvěrového vedena býti i na neděl, také zavazení podstaty, tedy i quoad corpus. Sluší tedy rozeznávati: nabyt-li věřitel napřed hypotekárního zástavního práva, což

ovšem bez svolení Státního pozemkového úřadu nemůže (§ 35 příd. zák.), neznamená ovšem uvalení vnučené správy nové zadlužení a může proto tento věřitel vésti správu tu bez svolení Státního pozemkového úřadu; pak-li však vnučená správa jest, jak to § 97 násl. ex. ř. připouští, prvním exekučním krokem, prvním knihovním zápisem pro vymáhanou pohledávku, jak je tomu právě zde, znamená tato vnučená správa zároveň zavazení nedílu a musí se tedy pro ni vymoci podle § 35 příd. zák. napřed svolení Státního pozemkového úřadu.

Ve stížnosti do rozvrhového usnesení prvního soudce, domáhající se nepřikázání oněch tří pohledávek a přikázání pohledávky její vlastní, uplatňovala stěžující si vymáhající věřitelka i ohledně pohledávky firmy Pavel S., že vážne proti zákazu zadlužení knihovně poznamenanému, a opustila důvod v první stolici uplatňovaný, že pohledávka ta může býti hrazena jen z výtěžků vnučené správy; bude tedy třeba zkoumati, zda lze přihlížeti k důvodu teprv ve stížnosti uplatněnému. Ohledně pohledávky berního úřadu ve stížnosti vymáhající věřitelka vytkla nově, že záznam zástavního práva nebyl spraven a měl se prý proto soudce zachovati podle §§ 228 a 221 ex. ř., a pojala to i do návrhu jako eventuelní žádost rekursní. Rekursní soud stížnosti nevyhověl, uložil však prvnímu soudci, aby ohledně pohledávky berního úřadu dbal ustanovení §§ 228 a 221 ex. ř., neboť prý zákaz zadlužení bez svolení Státního pozemkového úřadu nevádí, ano se všem třem sporným pohledávkám dostalo svolení Státního pozemkového úřadu dodatečně výnosem Obvodové úřadovny v Praze ze dne 28. listopadu 1929, jímž udělila svolení k zavazení prodaných nemovitostí pro ony pohledávky po rozumu §§ 23 a 35 příd. zák. a § 2 zákona ze dne 11. března 1920 čís. 161 sb. z. a n. (má patrně státi čís. 166 sb. z. a n., ale i pak je citace jeho § 2 nerozumitelná, spíše snad má státi § 12), a že prý tedy první soudce nepochybil, vzav zřetel na toto dodatečné svolení, k čemuž jest doložiti, že první soudce na toto dodatečné svolení zřetel nevzal a vzítí ani nemohl, protože jeho rozvrh jest datován již ze 6. listopadu 1929, kdežto svolení datováno je teprve ze dne 28. listopadu 1929 a předloženo bylo prvnímu soudu teprve 29. listopadu 1929. Dále položil rekursní soud důraz na to, že Státní pozemkový úřad byl vyrozuměn hned o povolení vnučené dražby, jakož i o dalších úkonech dražebního řízení, a nejen že tomu neodporoval, nýbrž projevil i s příklepem, i s převzetím sporných pohledávek (chce snad říci se zadlužením nemovitosti těmito pohledávkami) svůj souhlas a tímto postupem prý uznal právoplatnost jich vkladu (záznamu), i je prý soud na zápisy ty vázán, byť byly původně neprávem povoleny. Pravdu však prý má stěžovatelka, že, an záznam práva zástavního pro pohledávku berní nebyl spraven, třeba dbáti předpisů §§ 228 a 221 ex. ř. V dovolací stížnosti shledává stěžující si vymáhající věřitelka nemožným, by došli uspokojení z tržové ceny věřitelé, kteří se o zákaz zadlužení nestarali a dali si své pohledávky do knih proti zákazu bez svolení Státního pozemkového úřadu, tedy nezákonným postupem, a by nedošla uspokojení ona, která si se ztrátou času a s nákladem, dbajíc zákazu, vymohla svolení Státního pozem-

kového úřadu a přišla do knih způsobem legalním, a dále vytýká, že Státní pozemkový úřad o povolení exekuce vnučeným zřízením práva zástavního pokud se týče o povolení záznamu nebyl uvědoměn, a že vůbec nelze výslovný souhlas Státního pozemkového úřadu nahražovati nějakým jeho souhlasem mlčelivým, nějakými jeho domněle konkludentními činy. A co se posléze týče pohledávky firmy Pavel S., vrací se mimo to též k původnímu stanovisku, že vnučená správa podle § 36 příd. zák., za niž jí má, nemůže založiti zástavní právo na podstatě a tudíž odůvodniti úhradu z nejvyššího podání, ježto si věřitelka nemohla prý v pořadí poznámky vnučené správy vymoci vnučenou dražbu a bez souhlasu Státního pozemkového úřadu vnučené zřízení práva zástavního. Finanční prokuratura jménem berního eráru uplatňuje, že se záznamem práva zástavního pro pohledávku berního úřadu jest podle dv. dekretů ze dne 18. září 1786 čís. 547 sb. z. s. a ze dne 24. října 1806 čís. 789 sb. z. s. a § 38 knih. zák. nakládati jako s vkladem a tedy pohledávku tu přímo přikázati.

Věc skutkově a právně má se takto: Pod datem 24. srpna 1925 B (3) poznamenán sice na prodané nemovitosti zákaz zcizení bez svolení Státního pozemkového úřadu, poněvadž však nejde o platnost dražby, an jí nenapadá, jest pro otázku sporných pohledávek lhostejno, že Státní pozemkový úřad byl o povolení dražby a o dalších úkonech dražebního řízení vyrozuměn a že neodporoval, naopak příklep schválil, (ba že dekretem ze dne 13. března 1928 udělil svolení hned k zavedení dražebního řízení, ovšem s výhradami tam stanovenými) a neprávem tedy rekursní soud také z tohoto postupu Státního pozemkového úřadu vyvozuje, že úřad ten uznal právoplatnost zástavního práva vloženého pro prvou a zaznamenaného pro třetí pohledávku. Pod tímž datem 24. srpna 1925 však poznamenán také zákaz zadlužení bez svolení Státního pozemkového úřadu a tu se má věc ohledně konkurujících pohledávek takto: I. Pro pohledávku stěžující si vymáhající věřitelky 5.310 Kč 69 h s přísl. jest pod datem 18. února 1928 C (20) poznamenána vnučená správa prodané polovice nemovitosti, avšak není ani z knihovního výtahu, ani z exekučního spisu E 246/28 okresního soudu viděti, že Státní pozemkový úřad udělil svolení k tomuto zatížení, ba dokonce ani, že byl o něm vyrozuměn. Avšak pod datem 27. března 1928 C (21) je pro tutěž pohledávku poznamenáno dražební řízení téže polovice a k exekučnímu spisu téhož soudu E 439/28 přiložen citovaný již výměr Obvodové úřadovny Státního pozemkového úřadu v Praze ze dne 13. března 1928, jímž uděluje svolení k exekuci vnučenou dražbou pro onu pohledávku a jehož se také věřitelka ve svém dražebním návrhu dovolává. Tato poznámka založila pro tuto věřitelka t. zv. právo uspokojovací, které se při rozvrhu rovná úplně právu hypotečnímu a které přijde na řadu podle data svého zápisu (§ 135, § 216 čís. 4 ex. ř.), jež shora udáno, takže, ana věřitelka má pro toto uspokojovací právo svolení Státního pozemkového úřadu, jest věc úplně v pořádku. II. S konkurenty této věřitelky má se věc takto: 1. Pro vykonatelnou pohledávku Františka Š-a vloženo pod datem 8. února 1926 C (6) právo zástavní na prodané

polovici, avšak z knihovního výtahu není vidno, že pohledávka ta byla opatřena svolením Státního pozemkového úřadu, a exekuční spis této pohledávky se týkající není ke spisům dražebního řízení přiložen. Ovšem jest citovaným již výměrem Obvodové úřadovny ze dne 28. listopadu 1929 uděleno svolení k zavazení prodané nemovitosti touto pohledávkou, avšak to proti vymáhající věřitelce, která má uspokojovací právo nabyté se svolením Státního pozemkového úřadu a tudíž platně již dne 27. března 1928, nestačí, neboť, neměl-li František Š. svolení Státního pozemkového úřadu již při vkladu zástavního práva dne 8. února 1926 C (6), byl tento vklad neplatný, práva zástavního nebylo nabyto platně, platnost jeho datuje nejvýše dnem dodatečně uděleného svolení Státního pozemkového úřadu, tedy dnem 28. listopadu 1929, ne-li vlastně teprve dnem 29. listopadu 1929, dnem předložení tohoto svolení exekučnímu soudu, a nepůsobí tedy proti právu vymáhající věřitelky, nabytému platně již dříve. Stane-li se knihovní zápis proti zákazu zadlužení v knihách váznoucím a svolení Státního pozemkového úřadu potřebné k zadlužení udělí se teprve později, jest otázka, zda toto dodatečné svolení působí již od tehdejška (ex tunc) či teprve od nynějška (ex nunc).

Tu jest rozeznávati. Proti Státnímu pozemkovému úřadu a proti dlužníku (přídělci) může hladce, beze vší závady, působiti již od tehdejška, t. j. od doby knihovního zápisu práva, jež ke své platnosti má potřebí schválení Státního pozemkového úřadu, leda by schvalovací výměr Státního pozemkového úřadu stanovil něco jiného, což ovšem může, ale o poměr k Státnímu pozemkovému úřadu a k dlužníku tu nejde, a proto netřeba tuto otázku blíže rozebíratí a vůbec rozhodovati. Avšak proti třetím osobám, tedy vůbec v poměru jednotlivých věřitelů mezi sebou, lze dodatečnému schválení přiznati účinnost jen od nynějška, t. j. teprv od doby tohoto schválení, neboť toto řešení vyžaduje tu vůbec řád práva (§ 7 obč. zák.), zejména však řád práva knihovního, který v materiálním ohledu spočívá na zásadě důvěry v knihy: je-li zákaz zcizení neb zadlužení bez svolení Státního pozemkového úřadu v knihách poznamenán, musí s ním každý, kdo chce nějakého knihovního práva proti zákazu tomu nabýti, počítati a potřebné svolení si opatřiti, a nepočítá-li tedy s ním a svolení si neopatří, nesmí počítati na platnost nabytí, an jinak právní řád byl by sám s sebou v rozporu a nedbání zákazu knihovně vyznačeného bylo by premií na opovrhování veřejnou vírou pozemkové knihy, a naopak zase dbání zákazu trestem na respektování této veřejné víry. Formálně se doba »nynějška« datuje od zápisu dodatečného schválení v knihách, pokud se týče v případě, že zápisu toho již třeba není, jako zde, ode dne jeho předložení rozhodujícímu soudu nebo nejvýše od jeho udělení. Když totiž poznamenán zákaz zadlužení bez svolení Státního pozemkového úřadu, má knihovní soud povolití zápis dluhu jen tehdy, když se listinné svolení Státního pozemkového úřadu vykáže, a tento výkaz, i kdyby měl jen formu doložky na listině jiné, jest listinou ve smyslu § 26 a násl. kn. zák., která musí v povolení zápisu podle § 98 kn. zák. býti uvedena a podle § 1 a 6 téhož zák. ve sbírce listin ověřeným opisem uložena. Nebyl-li tento výkaz podán a zápis přece po-

volen, vážne zápis proti zákazu knihovně zapsanému, tedy již podle obsahu knihy samé neplatně, ale tato vada ovšem se může spraviti knihovním vyznačením potřebného svolení později dodatečně uděleného, kde pak ovšem ohledně listiny svolení vykazující platí rovněž právě uvedené předpisy § 26, 98, odstavec první a druhý. Pakliže zápis nemá pro budoucnost významu, nýbrž jeho úloha se vyčerpává určitým soudním úkonem, po němž má dojiti k výmazu zápisu, jako zde, kde pohledávka přikázána v rozvrhu k hotovému vyplacení a má tedy býti vymazána (§ 237 třetí odstavec ex. ř.), netřeba ovšem žádného knihovního úkonu. Pohledávka Františka Š-a 630 Kč 50 h musí tedy pohledávce stěžující si vymáhající věřitelky ustoupiti, protože platnost této ve vzájemném jich poměru datuje již ode dne 27. března 1926, platnost oné však teprv nejvýše od 28. listopadu 1929. Jinak by ovšem bylo, kdyby František Š. byl měl svolení Státního pozemkového úřadu již při vkladu dne 8. února 1926, což však, jak řečeno, vykázano není. Vykázano by to býti mohlo, když z knihovního zápisu to není viděti, jen listinou ve sbírce založenou nebo exekučním spisem, jenž však, jak též už řečeno, připojen není; ale tento výkaz by nestačil, protože jen pozemková kniha a sbírka listin požívá publicity, nikoli i exekuční spis, a chrání se také jen důvěra v knihy, jichž částí jest právě i sbírka listin (§ 1 kn. zák.), a do kterých jest každý povinen nahlédnouti (§ 443 obč. zák.), což o exekučním spisu neplatí. Jestliže tedy knihy vyžadovaly svolení Státního pozemkového úřadu, jednala vymáhající věřitelka v důvěře v knihy, když si toto svolení opatřila, a směla v této důvěře v knihy s pohledávkou Františka Š-a nepočítati, jestliže nejen ze zápisu jeho pohledávky, nýbrž ani z listiny ve sbírce listin založené nebylo svolení Státního pozemkového úřadu ke vkladu pohledávky té patrno, a musí pak v této důvěře býti chráněna. Avšak právě to, měl-li František Š. svolení Státního pozemkového úřadu a je-li svolení to ze vložené do knih listiny patrno, na př. je-li opatřena příslušnou svolující doložkou Státního pozemkového úřadu, zůstalo posud otázkou, i musí tuto otázku první soudce vzíti na přetřes; rok rozvrhový jest rokem k jednání (§§ 209, 55, 59 ex. ř.), nikoli jen rokem k výsledku, platí tu tedy předpisy §§ 171—220 č. ř. s. o ústním jednání, kde má strana podle § 177 vše úplně uvést na přednes odpůrcův přesně se vyjádřiti, a soud má podle § 182 k této úplnosti a přesnosti působiti, což jest jeho povinností i podle § 213 druhý odstavec ex. ř., což však se nestalo. Vymáhající věřitelka uvedla, že odpůrcova pohledávka vážne bez svolení Státního pozemkového, na to se však odpůrce nevyjádřil a ani soud se o vysvětlení otázky nepostaral. Zdá se ovšem, že původně svolení nebylo, ana je Obvodová úřadovna teprv dodatečně dne 28. listopadu 1929 uděluje, avšak to jest jen domněnka, ač velmi pravděpodobná, ne však skutečnost naprosto jistá.

Další otázkou je, zda v případě, že tu nebylo svolení Státního pozemkového úřadu, avšak Státní pozemkový úřad byl o vkladu zástavního práva pro spornou pohledávku Františka Š-a řádně vyrozuměn (což dnes není zjevno, ježto spis není k dražebním spisům připojen)

a rekurs do jeho povolení nepodal, není tím neplatnost vkladu zhojena, t. j., nemá-li se to pokládati za mlčelivé (konkludentní) schválení zadlužení vkladem provedeného; zajisté že ne, neboť jak nejvyšší soud vícekrát už vysvětlil, předpis § 863 obč. zák. o konkludentním prohlášení vůle stran dán jest jen pro právní obchod, nikoli však pro úkony úřadů, každý právní projev neb výrok úřadu musí býti učiněn výslovně a písemně ve formě jeho jednacím řádem předepsané, což platí i o svolení Státního pozemkového úřadu k zadlužení přidělené nemovitosti. Opomenutí stížnosti přes řádné vyrozumění ovšem působí sice formelní právní moc knihovního zápisu, avšak, poněvadž formelní pravomoc zápisu nezakládá ještě jeho materiální platnost, jak už shora ukázáno, zůstává i potom zápis vymožený bez svolení Státního pozemkového úřadu neplatným, dokud zákaz zadlužení v knihách vázne, a o tuto materiální otázku při vyřizování odporů v rozvrhovém řízení jediné jde.

2. Pro vykonatelnou pohledávku firmy Pavel S. poznamenána pod datem 9. dubna 1926 C (10) na prodané polovici vnučená správa a z knihovního zápisu (knih. výtahu) opět není vidno, že k zatížení tomuto opatřeno bylo svolení Státního pozemkového úřadu; exekuční spis E 365/26 jest sice připojen, ale ani v něm není o nějaké svolující listině nebo doložce Státního pozemkového úřadu zmínky, a platí tedy i tu vše to, co shora pod 1. vyloženo, t. j. musí se i tu vzíti v potaz listina, na jejímž základě vnučená správa povolena, zda neobsahuje doložku vysvědčující svolení Státního pozemkového úřadu. Doložití jen sluší, že, jak shora provedeno, vnučená správa působí zadlužení nemovitosti a vyžaduje tedy svolení Státního pozemkového úřadu, a že, ač to podle vývodů 1. na konci lhostejno, Státní pozemkový úřad podle spisu E 365/26 o povolení této vnučené správy vyrozuměn nebyl, takže ani formelní právní moci proti němu nenabyla, a zůstává zase jen dodatečné schválení ze dne 28. listopadu 1929, jež jest opět proti právu vymáhající věřitelky nabytému již 27. března 1928 bezúčinné. Bylo-li svolení Státního pozemkového úřadu hned k původnímu uvalení vnučené správy, přišla by ovšem tato sporná pohledávka firmy Pavel S. podle § 218 ex. ř. na řadu správně před pohledávkou vymáhající věřitelky; předpis § 218 ex. ř. jest sice očividně contra rationem juris, dává pohledávku, která jest zajištěna jen na užitečných nemovitosti (§ 97 ex. ř.), obratem ruky uspokojiti z její podstaty, avšak on jest tu a musí ho býti dbáno. Stěžovatelka nemá tu pravdu. Na otázku formální shora nadhrozenou, ana vymáhající věřitelka uplatňovala v první stolici jen tento právě zamítnutý mylný důvod pro nepřikázání pohledávky firmy Pavel S. a teprv v rekursu odvolala se na to, že pohledávka ta přišla do knih bez svolení Státního pozemkového úřadu, tedy proti zákazu zadlužení v knihách váznoucímu, zda je to přípustno a možno-li k tomuto druhému důvodu přihlížeti, jest přisvědčiti, neboť k obsahu pozemkové knihy (a spisů) musí soudce rozvrhový přihlížeti z úřadu (§ 210 ex. ř.) a jest odporu třeba jen k uplatnění skutečností z knih (a spisů) nezjevných (§ 213 ex. ř.). Pokud tedy soudce nerespektoval obsah knih (a spisů) anebo rozvrhové zásady zákonem předepsané (§§ 216—228 ex. ř.),

přísluší postiženému účastníku právo stížnosti, aniž by se naň vztahovala omezení tohoto práva v § 234 ex. ř. vytčená. Ježto tedy zde soudce neužil správně zákazu zadlužení v knihách váznoucího, nevyloživ jej správně, přísluší vymáhající věřitelce právo stížnosti, i kdyby se byla k rozvrhovému roku ani nedostavila, nebo sice dostavila, avšak odpor nevznesla, a přísluší jí tedy právo to, i když jej vznesla, ale z mylného důvodu.

3. Na veřejné daně a dávky se zákaz zadlužení nevztahuje, neboť nejde tu o »zadlužení«, protože dluhy tyto vznikají i bez vůle a přispění majitele nemovitosti, zákon také ani nenapadlo osvobodovati přídělce od nemovitostního ručení za daně a dávky a činiti uspokojení těchto nároků odvislým od vůle Státního pozemkového úřadu; to dokazuje nejen ratio legis, nýbrž i § 33 příd. zák., jenž veřejným dávkám a daním dává přednost i před přidělovou cenou, daně a dávky tedy uznává i tu za dluhy privilegované. Zkrátka zákaz zadlužení vztahovati lze jen na zadlužení úkony dlužníka nebo soudu, který tu, jako se děje v případě exekuce, toliko nahrazuje vůli dlužníka. Co se zvláště týče § 228 ex. ř., nevztahuje se na »záznamy« ve smyslu dv. dekretu ze dne 11. dubna 1848, čís. 1134 sb. z. s. (§ 38 písm. c) kn. zák.), povolené na žádost správních úřadů k zajištění veřejnoprávních požadavků ve smyslu dv. dekretů ze dne 18. září 1786, čís. 577 písm. c) a ze dne 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s., kteréž záznamy podle těchto předpisů dotyčným »nařízením« administrativních úřadů samých docházejí spravení a tudíž jiného, t. j. žádného soudního spravení potřebí nemají. Nebude tedy prvý soudce postupovati podle § 228 ex. ř., ale ovšem nemůže také, jak učinil a jak tomu finanční prokuratura neprávem chce, zaznamenanou pohledávku eráru C (16) per 10.586 Kč 30 h přímo přikázati, byť i jen k převzetí, nýbrž musí vyčkati onoho »nařízení« příslušného správního úřadu, kterým pohledávka spravení dojde, a může jen »nařízení« toto, t. j. příslušné správní rozhodnutí neb opatření poháněti, do té však pohledávku eráru jen vyhraditi a vysloviti, komu příslušná část připadne, nenastane-li spravení v cestě správní, jakož i postarati se o mezitímní plodnosné uložení vyhražené části. Není pochyby, že vymáhající věřitelka jest vzhledem ke knihovnímu stavu k stížnosti oprávněna (§§ 234 a 213 ex. ř.), protože, kdyby napadené pohledávky vypadly, přišla by na řadu, i kdyby se s pohledávkami C (18) a (19) Dr. Josefa Sch-a 5862 Kč 70 h a 2450 Kč 58 h s přísl., pro něž poznamenána před ní vnucená správa prodané polovice, měla právně věc tak, že by přišly v počet.

Čís. 9884.

Zákonný zástupce nesvéprávné strany nemůže pouhým prohlášením libovolně odstoupiti od uzavřené smlouvy.

(Rozh. ze dne 3. května 1930, R I 264/30.)